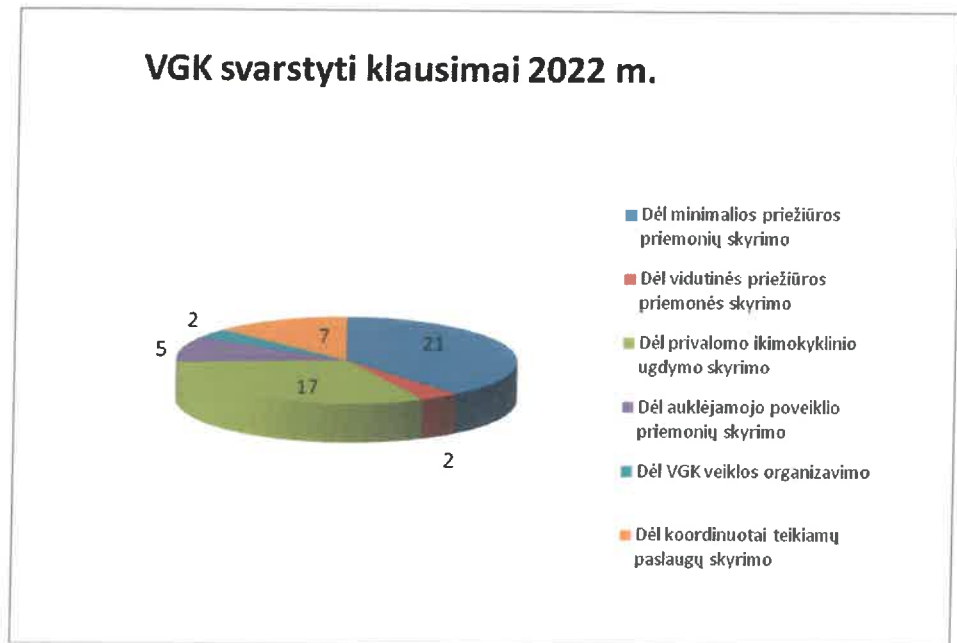

KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS VAIKO GEROVĖS KOMISIJOS 2022 M. VEIKLOS ATASKAITA

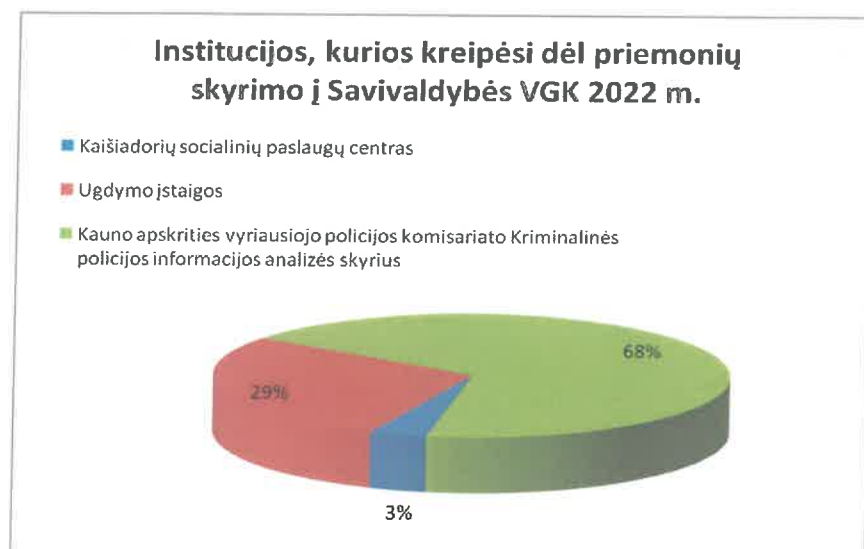
Kaišiadorių rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracijoje 2022 m. buvo gauta 54 prašymai, kurie buvo pateikti nagrinėti Savivaldybės vaiko gerovės komisijai (toliau – VGK). Padidėjusiam prašymų dėl minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių, koordinuotai teikiamų paslaugų ir privalomo ikimokyklinio ugdymo skyrimo skaičiui įtakos turėjo tai, kad gauta 17 prašymų dėl privalomo ikimokyklinio ugdymo teikimo skyrimo ukrainiečių karo pabėgėlių šeimų vaikams.

1 pav. Savivaldybės VGK posėdžiai 2022 m.

2022 m. Savivaldybės VGK organizavo 14 posėdžių (1 pav.), kuriuose nagrinėjo prašymus dėl minimalios priežiūros priemonių skyrimo, dėl koordinuotai teikiamų paslaugų skyrimo, kai skiriamos minimalios priežiūros priemonės, dėl privalomo ikimokyklinio ugdymo skyrimo bei tvirtino Savivaldybės VGK 2022 m. veiklos planą. VGK posėdžių metu svarstyti 54 klausimai, daugiausia susiję su minimalios priežiūros priemonių skyrimu nepilnamečiams.

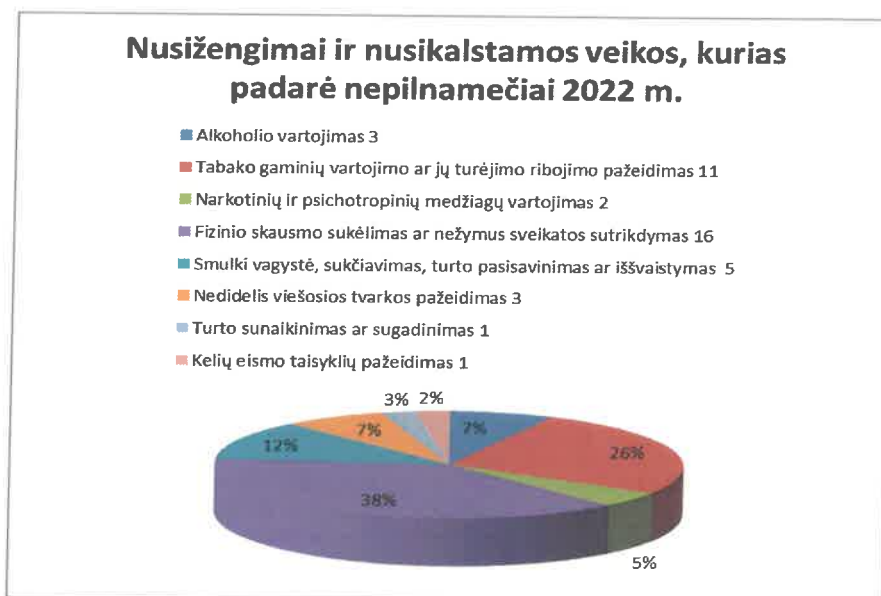
Dėl privalomo ikimokyklinio ugdymo skyrimo į Savivaldybę kreipėsi Kaišiadorių socialinių paslaugų centras, dėl minimalių priežiūros priemonių ir koordinuotai teikiamų paslaugų skyrimo kreipėsi Kauno apskrities policijos komisariatas ir ugdymo įstaigos (2 pav.). Visi prašymai buvo pateikti nagrinėti Savivaldybės VGK.

2 pav. Institucijos, kurios kreipėsi į Savivaldybės VGK

2022 m. Savivaldybės VGK siūlė 20 prašymų dėl minimalios priežiūros priemonių skyrimo atmesti ir teikti švietimo pagalbą mokykloje, skiriant pavienes paslaugas. Savivaldybės administracijos direktoriui VGK teikė 1 siūlymą dėl minimalios priežiūros priemonių ir koordinuotai teikiamų paslaugų skyrimo, 7 siūlymus dėl koordinuotai teikiamų paslaugų skyrimo ir 15 siūlymų dėl privalomo ikimokyklinio ugdymo skyrimo. Atsižvelgiant į VGK teiktus siūlymus, buvo skirtos šios priemonės: minimalios priežiūros priemonės vienam nepilnamečiui ir koordinuotai teikiamos paslaugos jo šeimai, koordinuotai teikiamos paslaugos 7 vaikams ir jų šeimoms, privalomas ikimokyklinis ugdymas 17 mažamečių. Buvo parengtas 1 prašymas Nacionalinei švietimo agentūrai dėl išvados skirti vidutinės priežiūros priemonę. Gavus teigiamą atsakymą, kreiptasi į Kauno apylinkės teismą dėl leidimo skirti nepilnamečiui vidutinės priežiūros priemonę, apgyvendinant jį vaikų socializacijos centre, išdavimo, tačiau iki 2022-12-31 atsakymas iš teismo negautas.

Nepilnamečių 2022 m. padarytų administracinių nusižengimų skaičius – 20, nusikalstamų veikų skaičius – 22 (3 pav.). Kadangi administracinio nusižengimo požymių turinčias veikas padarė nepilnamečiai, kuriems veikų padarymo metu nebuvo sukakę 16 metų, informacija perduodama Savivaldybės administracijos direktoriui ir Valstybės vaikų teisių paslaugos ir įvaikinimo tarnybai. Nepilnamečių, padariusių nusižengimus ir nusikalstamas veikas, amžius svyruoja nuo 7 iki 17 metų.

3 pav. Nusižengimai ir nusikalstamos veikos, kurias padarė nepilnamečiai

Prašymų skirti vaiko minimalios priežiūros priemonės skaičius, lyginant su 2019 m., yra ženkliai išaugęs. Tai sietina su pasikeitusiais teisės aktais, reglamentuojančiais vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimą – 2020 m. balandžio 4 d. įsigaliojo Lietuvos generalinio komisaro įsakymas Nr. 5-V-3020 „Dėl nepilnamečių teisės pažeidimų prevencijos stiprinimo“. Šis įsakymas įpareigoja specializuotus nepilnamečių padarytų teisės pažeidimų informacijos analizės pareigūnus nedelsiant parengti ir vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos savivaldybės administracijos direktoriui teikti prašymą dėl vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimo, kai vaikas:

- padarė vieną nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių turinčią veiką, kurios padarymo metu jam nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatytas amžius, nuo kurio galima baudžiamoji atsakomybė;
- per paskutinius 12 mėnesių padarė dvi administracinio nusižengimo požymių turinčias veikas, tačiau šių veikų padarymo metu nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse nustatytas amžius, nuo kurio atsiranda administracinė atsakomybė;
- kai tam pačiam vaikui du kartus paskyrus minimalios priežiūros priemonės, jis padaro

naujų pažeidimų, trečią kartą (ar daugiau kartų) kreipiantis su prašymu į vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos savivaldybės administracijos direktorių siūlyti taikyti vidutinės priežiūros priemonę.

Didžiausias skaičius pranešimų buvo gauta apie smurtinius nepilnamečių veiksmus. Sprendžiant susidariusią situaciją, tikslingas aktyvus smurto ir patyčių prevencijos priemonių taikymas ugdymo įstaigose, visuomenės švietimas, nulinė smurto ir patyčių tolerancija. Teikiant pagalbą vaikams ir jų tėvams, svarbu stiprinti prevencinį darbą, kad mažėtų intervencinių priemonių, stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą, gerinti teikiamų paslaugų kokybę.

Savivaldybės V GK veiklos plano uždaviniai ir jų įgyvendinimas 2022 m.:

1. Sudaryti sąlygas reikalingų paslaugų, atitinkančių vaikų ir jų šeimų individualius poreikius, plėtrai, kurios leistų laiku užtikrinti vaikams ir jų šeimoms pagalbą, palaikymą ir sėkmingą vaikams ir šeimoms kylančių iššūkių sprendimą, užkertant kelią krizinėms situacijoms bei jų neigiamoms pasekmėms.

2022 m. minimalios priežiūros priemonės ir koordinuotai teikiamos švietimo, socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos teiktos 2 nepilnamečiams ir jų šeimoms. Koordinuojančia institucija paskirtas Kaišiadorių socialinių paslaugų centras. Tuo metu abiem šeimoms jau buvo taikoma atvejo vadyba ir teikiamos paslaugos Kaišiadorių socialinių paslaugų centre, todėl, siekiant išvengti paslaugų dubliavimo, prie jau teikiamų paslaugų buvo skirtos papildomos paslaugos. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2020 m. sausio 1 d. įsakyme Nr. A1-802 „Dėl Atvejo vadybos tvarkos aprašo patvirtinimo“ nurodoma, kad atvejo vadybos procese turi būti vadovaujama vienu iš principų – paslaugų nedubliavimo: būtina įvertinti, kokias paslaugas šeima ir (ar) vaikas jau gauna kitose paslaugų teikimo vietose, įvertinti tai, ar šeima ir toliau nori naudotis šiomis paslaugomis, ir neskirti šeimai tokio pat pobūdžio ar panašių paslaugų. Planuojant ir organizuojant paslaugas šeimai ir vaikui, taip pat būtina užtikrinti, kad paslaugos ir pagalba neblogintų šeimos ir (ar) vaiko situacijos. Paskirtų minimalių priežiūros priemonių vykdymą ir stebėseną atliko Kaišiadorių socialinių paslaugų centro atvejo vadybininkas. Įgyvendinant skirtas vaiko minimalios priežiūros priemones, svarbus nuolatinis ir glaudus vaiko minimalios priežiūros priemonės vykdančio asmens, vaiko, jo atstovų pagal įstatymą ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriaus bendradarbiavimas. Vienas iš svarbiausių veiksnių sėkmingam vaiko minimalios priežiūros priemonės įgyvendinimui išlieka individualaus vaiko minimalios priežiūros vykdymo plano peržiūra, jo veiksmingumo vertinimas, vykdymo rezultatų aptarimas.

Savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. V1E-1383 „Dėl Koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo ir kokybės stebėsenos Kaišiadorių rajono savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinti koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo ir kokybės stebėsenos Kaišiadorių rajono savivaldybėje stebėsenos rodikliai. Sistemingai vykdoma vaiko teisės pažeidimų, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, smurto, nusikalstamumo, kitų socialinės rizikos veiksnių lyginamoji statistinių duomenų stebėseną.

Pažymėtina, kad 2022 m. bendrojo ugdymo mokyklos ir ikimokyklinės įstaigos įgyvendino prevencines programas, dalyvavo socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymo programose, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencinėse programose, vykdė švietimo ir mokslo ministro patvirtintą Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programą ir kt. Ankstyvosios intervencijos programoje, kurios mokymus organizavo Žaslių pagrindinė mokykla ir Vilniaus komunalinių paslaugų mokyklos Kaišiadorių skyrius, dalyvavo 4 grupės, iš viso programą baigė 42 nepilnamečiai.

Savivaldybės ugdymo įstaigų V GK nuolat buvo konsultuojamos dėl dokumentų rengimo, veiklos gerinimo ar aktyvinimo, teikti siūlymai dėl konkrečių atvejų, teikta metodinė pagalba Kaišiadorių savivaldybės ugdymo įstaigų V GK.

Dalintasi metodine informacija Savivaldybės švietimo įstaigų vadovų pasitarime, švietimo pagalbos specialistų susitikime, kurių metu skaityti pranešimai „Preveninės, kompleksiskai teikiamos ir kitos pagalbos vaikui ir šeimai užtikrinimas“ ir „Pagalbos šeimai aktualijos ir pagalbos planų rengimas“. Parengtos rekomendacijos švietimo įstaigų vaiko gerovės komisijoms ir jomis pasidalinta švietimo įstaigų vadovų pasitarime.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo 30 straipsnio 4 dalies 6 punktą ir Savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjo 2022 m. balandžio 5 d. įsakymą Nr. DS-ŠV-99 „Dėl Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo Kaišiadorių rajono savivaldybėje 2022–2024 metų veiksmų plano patvirtinimo“, 2022 m. atlikta patikra ir įvertinta pagalbos priemonių, taikomų mokiniams, patiriantiems mokymosi sunkumų dėl mokymo kurso kartojimo, organizavimas šiose ugdymo įstaigose: Kaišiadorių V. Giržado progimnazijoje, Žaslių pagrindinėje mokykloje, Žiežmarių gimnazijoje, Palomenės pagrindinėje mokykloje, Rumšiškių A. Baranausko gimnazijoje. Išanalizuoti vaiko individualūs pagalbos planai, analizuoti išskylantys iššūkiai ir problemos, aptarti vaiko gerovės komisijos veiklos gerinimo poreikiai. Siekiant efektyviau organizuoti mokyklų vaiko gerovės komisijų darbą, buvo parengtos rekomendacijos mokyklų vaiko gerovės komisijoms.

Siekiant sustiprinti pagalbą teikiančių žinybų, institucijų ir organizacijų bendradarbiavimą, kad sistema veiktų efektyviai, o vaikas ir šeima pagalbą gautų operatyviai, parengti koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo savivaldybėje ir vaiko minimalios priežiūros priemonės skyrimo, pratęsimo, pakeitimo ir vykdymo algoritmai. Bandomajame projekte „Multidimensinis požiūris į vaikų ir jaunimo elgesio problemas per MDFT programos įgyvendinimą“ dalyvavo 2 Savivaldybėje gyvenantys vaikai ir jų šeimos.

Savivaldybės administracijos V GK sudėtis 2022 metais keitėsi vieną kartą. Savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. V1E-1383 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. V1E-11383 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos sudarymo“ pakeitimo“, atnaujinta V GK sudėtis, siekiant užtikrinti vaiko gerovės komisijai atstovaujamo įstaigų, narių dalyvavimą posėdžiuose.

2. Tobulinti specialistų, dirbančių vaiko gerovės srityje, profesines kompetencijas, įgalinančias juos teikti kokybiškas paslaugas ir pagalbą vaikams ir šeimoms.

Bendradarbiaujant su VšĮ Psichologinės paramos ir konsultavimo centru ir UAB „Medgintras“, organizuoti mokymai „Intensyvios integracijos modelis. Konsultacinė pagalba elgesio-emocinių sunkumų turinčiam vaikui“ (40 val.) ir „SCERTS modelio taikymas Lietuvoje“ (35 val. teorinio mokymo, 40 val. praktinio mokymo). Šiuose mokymuose dalyvavo Savivaldybės švietimo įstaigų V GK nariai, ugdymo įstaigų švietimo pagalbos specialistai ir kiti specialistai iš švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų sričių. Parengta tęstinė kvalifikacijos tobulinimo programa ir organizuoti mokymai – (16 val.) bendrojo ugdymo mokyklų ir Savivaldybės V GK nariams, kuriuose dalyvavo 23 klausytojai. Mokymų metu dalyviai turėjo galimybę susipažinti su V GK veiklos ypatumais bei pagalbos planų rengimu ir jų įgyvendinimu. Organizuoti mokymai bendrojo ugdymo mokyklų ir Savivaldybės V GK nariams: „Vaikų seksualinis išnaudojimas: nusikaltėlio portretas ir elgesys“ (3 val.), „Prekybos žmonėmis prevencijos, kontrolės ir pagalbos aukoms teisinis reguliavimas“ (6 val.).

2022 m. organizuoti 7 tarpinstituciniai pasitarimai vaiko gerovės užtikrinimui: 5 pasitarimai dėl sudėtingų atvejų teikiant paslaugas vaikui ir šeimai, 1 pasitarimas dėl atvejo vadybos proceso šeimai organizavimo, 1 pasitarimas dėl įstaigų bendradarbiavimo reaguojant į smurtą, 1 pasitarimas dėl keitimosi informacija tarp institucijų vykdant vaiko minimalios priežiūros priemonių bei koordinuotai teikiamų paslaugų teikimą nepilnamečiams ir jų šeimoms.

3. Didinti visuomenės informuotumą, sąmoningumą ir žinias vaiko teisių klausimais, ugdyti visuomenės, specialistų, tėvų, globėjų (rūpintojų) gebėjimus ir žinias aktualiais vaiko teisių, vaiko gerovės ir šeimos gerovės klausimais, plėsti tarpinstitucinį bendradarbiavimą.

Įgyvendintos viešinimo, visuomenės informavimo bei sąmoningumo didinimo priemonės vaiko teisių, vaiko gerovės ir šeimos gerovės klausimais: Savivaldybės interneto svetainėje skelbiama informacija apie švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų naujoves, teikiama informacija apie V GK veiklą, parengta ir V GK posėdyje pristatyta ataskaita dėl minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių įgyvendinimo. Sudarytas ir nuolat atnaujinamas Savivaldybės paslaugų tikslinės grupės asmenims žemėlapis. Jame pateikiama informacija apie švietimo pagalbos, socialines, sveikatos priežiūros paslaugas įvairių tikslinių grupių asmenims:

socialinę riziką patiriantiems vaikams ir jų šeimoms, šeimoms, auginančioms vaikus, ir susiduriančioms su įvairiais rizikos faktoriais ar/ir išgyvenančioms krizę, šeimoms, auginančioms neįgalius, elgesio, emocijų sutrikimų, specialiųjų ugdymosi poreikių, turinčius vaikus, be tėvų globos likusiems vaikams, globėjams/rūpintojams, mažiau galimybių turinčiam jaunimui, kitos paslaugos šeimoms, auginančioms vaikus.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymą, teikta statistinė informacija ir ataskaitos:

1. Nacionalinei švietimo agentūrai apie 2022 m. vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių ar auklėjamojo poveikio priemonių rodiklius, įgyvendinimo ir vykdymo eigą Savivaldybėje.

2. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymą, atlikta analizė ir parengta ataskaita dėl vaiko minimalios priežiūros priemonių įgyvendinimo Savivaldybėje, rezultatai suvesti į Švietimo informacinės sistemos duomenų bazę (ŠVIS).

3. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. sausio 25 d. įsakymo Nr. V-55 „Dėl Specialių tikslinių dotacijų (išskyrus kapitalo investicijoms finansuoti) pervedimo savivaldybėms ir savivaldybių atsiskaitymo už šių lėšų panaudojimą švietimo, mokslo ir sporto ministerijai tvarkos aprašo patvirtinimo“ 13 punktu.

Parengtas ir paskelbtas spaudoje informacinis straipsnis apie įgyvendinamą Multidimencinės terapijos programą. Užtikrinta informacijos sklaida visuomenei apie pagalbos vaikui ir šeimai teikimo galimybes. Parengtas ir išplatintas ugdymo įstaigoms lankstinukas, kuriame pateikiama informacija apie Savivaldybėje teikiamas kompleksinės pagalbos priemones.

2022 m. buvo orientuojamasi į teikiamos pagalbos vaikams ir šeimoms efektyvumo didinimą arba turimų pagalbos priemonių panaudojimą, siekiant sumažinti nepagrįstų kreipimusi į Savivaldybės VGK skaičių, todėl buvo inicijuota nemažai pasitarimų su specialistais, kurie dirba vaiko gerovės srityje, teikia paslaugas vaikams ir šeimoms. VGK pirmininkė, tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore, dalyvavo 23 šeimos atvejo nagrinėjimo posėdžiuose, kuriuose buvo sprendžiami klausimai dėl pagalbos nepilnamečiams ir jų šeimoms teikimo.

VGK pirmininkė, tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore, nuolat konsultavo socialinius pedagogus, socialinius darbuotojus, kitų įstaigų bei organizacijų atstovus dėl pagalbos teikimo vaikui ir šeimai: dėl bendravimo su vaikais, jų tėvais, globėjais (rūpintojais), dėl švietimo pagalbos specialistų veiklos organizavimo, dėl pagalbos vaikams, turintiems autizmo spektro, elgesio ir emocijų sutrikimų, vaiko teisių apsaugos klausimais. Įstaigų ir organizacijų specialistams, dirbantiems vaiko gerovės srityje, suteiktos 47 konsultacijos, šeimoms – 25 konsultacijos.

Įgyvendinant skirtas vaiko minimalios priežiūros priemones, svarbus nuolatinis ir glaudus vaiko, jo atstovų pagal įstatymą, vaiko minimalios priežiūros priemonės vykdančių asmenų ir atvejo vadybininko bendradarbiavimas. Parengtas individualus vaiko minimalios priežiūros vykdymo planas, jo veiksmingumo vertinimas, vykdymo rezultatų aptarimas sudaro prielaidas veiksmingam vaiko minimalios priežiūros priemonių vykdymui. Vyko susitikimai ir pasitarimai su mokyklų švietimo pagalbos ir kitų institucijų specialistais dėl teikiamos pagalbos efektyvumo ir kitų pagalbos būdų bei priemonių naudojimo prieš kreipiantis į Savivaldybės VGK.

Siekiant vaiko gerovės užtikrinimo, nuolat bendradarbiaujama su Savivaldybės VGK nariais, vaiko minimalios priežiūros priemonės vykdančiais asmenimis, atvejo vadybininkais, Savivaldybės struktūriniais padaliniais, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba, Kaišiadorių apskrities vyriausiojo policijos komisariatu, švietimo, socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros įstaigomis, probacijos tarnyba, nevyriausybinėmis organizacijomis, dirbančiomis vaiko teisių apsaugos srityje.

Komisija teikė informaciją visuomenei, kitiems suinteresuotiems asmenims, įstaigoms bei organizacijoms apie vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių ar auklėjamojo poveikio priemonių įgyvendinimą, koordinuotą pagalbą vaikui ir jo tėvams (globėjams, rūpintojams).

Siekiant telkti pagalbą vaikams ir jų tėvams, būtinas institucijų glaudus bendradarbiavimas ir prevencinės veiklos vykdymas. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas švietimo įstaigų VGK narių kompetencijų tobulinimui ir VGK veiklos kokybės stiprinimui. Teikiant efektyvią pagalbą vaikams ir jų šeimoms, labai svarbus ir šeimos įsitraukimas į pagalbos teikimo procesą, jos

motyvacija keistis, taip pat glaudus visų institucijų, dirbančių vaiko gerovės srityje, bendradarbiavimas.

Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus
tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore (patarėja)

Nijolė Butrimavičienė